

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

104. основно училище „Захари Стоянов“ – гр. София

ж.к. Гоце Делчев
ул. Костенски водопад № 60
район Триадница

тел. 859 51 92
тел./факс 859 51 24
e-mail: ou_104@abv.bg

**ПРОГРАМА
ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО
И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ**

учебна 2021/2022 г.

**Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № 12/13.09.2021 г.) и е утвърдена със Заповед
№ 1261/13.09.2021 г. на директора на училището**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. СЪЩНОСТ

- Гражданското образование формира гражданско съзнание и граждански добродетели. То е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина, както и с готовност за отговорно гражданско поведение.
- Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване и поддържане на здравословен начин на живот.
- Екологично образование е насочено към изграждане на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот.

2. ЦЕЛИ

Учениците

- Да познават институциите и ценностите на демокрацията;
- Да се формират като личности с позиция и способност да защитават своите права чрез различни дейности;
- Да изразяват гражданската си позиция;
- Да вземат решения за своето развитие;
- Да носят отговорност за решенията си;
- Да разбират значимостта на всяка личност и да зачитат нейната идентичност;
- Да познават и разбират различните културни идентичности;
- Да приемат равнопоставеността на всички в общото културно пространство;
- Да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;
- Да опазват околната среда и разумно да използват природните ресурси.

3. РЕАЛИЗИРАНЕ

- чрез учебното съдържание по общообразователните учебни предмети;
- в часа на класа;
- чрез дейността на педагогическия съветник;
- извънкласни и извънучилищни форми на работа;
- чрез работа по проекти и Национални програми и в дейностите по иновацията „Стъпките на успеха“;
- чрез проекти и мултимедийни презентации, разработени от учители и ученици.

4. АКЦЕНТИ

- ✓ Здравно образование;
- ✓ Превенция на зависимостите/наркомания, алкохол, тютюнопушене, мобилни телефони и електронни игри /;
- ✓ Екологично образование и възпитание;
- ✓ Патриотично възпитание;
- ✓ Справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ✓ Защита при бедствия и аварии;
- ✓ Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- ✓ Безопасност на движението;
- ✓ Насърчаване на информалното образование (учене чрез правене)

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА НА 104. ОУ „ЗАХАРИ СТОЯНОВ” ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

Училищните политики включват:

1. Училищни ритуали, свързани с:
 - а) откриване на учебната година;

- б) официално раздаване на свидетелства за основно образование;
- в) награждаване на отличили се ученици;
- г) честване на Националния празник на Република България, Деня на славянската писменост и култура, Деня на народните будители, други официални празници, Деня на приобщаването, Деня на хорото, Деня на науките, Празник на буквите.

2. Възпитаване в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

- а) изслушване на националния химн в тържествени моменти ;
- б) поставяне на националния флаг на фасадата на училището;
- в) отбелязване на годишнини на значими събития и личности от българската история.

Г) училищен конкурс „История в картинки“

3. Етичен кодекс на училищната общност на 104. ОУ „ Захари Стоянов“, който се разработва и приема от Педагогическия съвет, представители на Обществения съвет, на Училищното настоятелство и на Ученическия съвет.

4. Училищни символи: знаме и лого на 104. ОУ „ Захари Стоянов“, ученическа униформа.

Също така, училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват стимулирането на инициативността и участието на учениците в подходящи за възрастта им демократични практики като:

- ✓ Участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство, регламентирано в рамковите изисквания – Приложение №6 към чл. 17, ал. 2 от Наредба №
- ✓ Поддържане на училищен вестник с активното участие на учениците.
- ✓ Организиране на училищни кампании в подкрепа на здравето, толерантността, правата на човека, опазването на околната среда и др.
- ✓ Организиране на училищни празници и събития.
- ✓ Реализиране на различни форми на посредничество при решаване на конфликти, превенция на агресията.
- ✓ Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот.

- ✓ Насърчаване на информалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.
- ✓ Използване на практиката „Ученици обучават ученици“

III. ЗАДАЧИ

1. Изграждане култура на поведение в ученическата общност и готовност за участие в общоучилищния живот.
2. Изграждане на здравна и екологична култура.
3. Кариерно ориентиране.
4. Изграждане на национално самочувствие и отговорност у учениците.
5. Противодействие на агресивно поведение.
6. Насърчаване на доброволческата дейност.

IV. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

Подробно разписаните дейности за годината са залегнали в Годишния план на училището.

Възпитаване в отговорно гражданско поведение чрез:		
Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.	през учебната година	преподаватели
Спазване на Правилника за дейността на училището.	през учебната година	Директор, ЗДУД, кл. ръководители
Спазване на правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.	през учебната година	Директор, АСД, преподаватели
Функциониране на Ученически съвет към училището.	През цялата година	ПС
Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции.		
Отбелязване на национални и училищни празници.	през учебната година	Класни ръководители , педагогически съветник, комисия по организиране на училищните празници
Запознаване и спазване на задължителните символи на Република България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)	през учебната година	Класни ръководители и преподаватели по история

Надграждане на системата за сътрудничество с родители, Училищно настоятелство, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието на учениците.	През учебната година	Класни ръководители
Здравно образование и екологично възпитание на учениците		
Разглеждане на здравни теми в часа на класа - наркомания, тютюнопушене, алкохолизъм, зависимости от електронни устройства и електронни игри, здравословен начин на живот и др.	През учебната година	
Мероприятия за озеленяване и облагородяване на училищните дворни площи.	Октомври, април 2022 г.	Класни ръководители, преподаватели по БЗО и ТП, родители
Отбелязване на Деня на Земята.	22.04.2022 г.	Класни ръководители, учител БЗО
Изготвяне на ученически спортен календар на училището	15.09.2021 г.	Преподаватели ФВС
Провеждане на спортни празници и турнири.	Съгласно училищния спортен календар	Преподаватели по ФВС
Интеркултурно образование		
Запознаване с празниците и обичаите на различни етноси и народности заедно с изучаване на традиционните.	В съответствия с календара	Класни ръководители, преподаватели по БЕЛ
Разглеждане на различни възможности за интеркултурни взаимодействия.	16.11.2021 г.	Ученически съвет, ПС
Запознаване с основните човешки права	10.12.2021 г.	Ученически съвет, ПС

V. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са насочени към надграждане и разширяване на резултатите от обучението, определени в държавния образователен стандарт за предучилищното образование и за общообразователната подготовка.
2. Начина на провеждане и рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс са определени в Наредбаг. , както следва:
 - по гражданско образование – в приложение № 1;

- по здравно образование – в приложение № 2;
- по екологично образование – в приложение № 3;
- по интеркултурно образование – в приложение № 4 .

Рамковите изисквания за резултатите от обучението са ориентир за разработване на темите за часа на класа и интегрирани уроци. Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно интереси и потребности на учениците.

VI. КООРДИНАЦИЯ

За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в 104. ОУ „ Захари Стоянов” отговарят следните работни екипи:

1. Координационен съвет за противодействие на училищния тормоз
2. Екип за личностна подкрепа
3. Екип по спортно-туристическа дейност
4. Комисия по БДП
5. Комисия “Защита при бедствия, аварии и катастрофи”
6. Комисия по кариерно ориентиране

VII. КОНТРОЛ

- Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището и заместник-директорите по учебната дейност.
- На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора и заместник-директора по учебната дейност.
- Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на Педагогическия съвет от педагогическия съветник и комисията за мониторинг на изпълнение на стратегията.

V. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ЗА ЧАСА НА КЛАСА ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБАЗОВАНИЕ ЗА ОТДЕЛНИТЕ ЕТАПИ

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ	ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ
Здравето като ценност и качество на живота	Медиите и глобалната мрежа в обществения живот
Изкуството да сме здрави	Самовъзпитание на волята "Изгради се сам"
Режим на хранене	Задачи и отговорности на обществеността за формиране на културата на поведение на младото поколение.
Здравословна храна	Опознайте себе си
И чаят може да бъде вреден	Съветвайте се с добри приятели
Хранителни разстройства - анорексия, булимия, преяждане	Опасностите, които ни дебнат днес
Храната- приятел или враг	Открийте силните си страни
Наркотиците-илюзия, страдание, престъпност	Не бъдете егоисти
Промени в моето тяло	Научете се да се владеете
Болести, предавани по полов път	Етническа, религиозна и езикова принадлежност
Какво представляват ХИВ и СПИН?	Опасностите в интернет
Зависимости от електронни устройства и електронни игри	Не на агресията и насилието
Не на тютюнопушенето	Бедствия, аварии, инциденти
Вредата от алкохола	Бележити българи
Психично здраве	На кого да се доверя
Личната хигиена	Свободното време и хоби
Пубертет – как да се подготвим?	Борете се против скуката, мързела, безделието
Ползи и вреди от бодибилдинга	Стремете се да прощавате
Какво представляват хранителните добавки?	Мода и стил

Хомосексуализъм и сексуално поведение	Кражба на интелектуална собственост
Спортувайте преди всичко за здраве	Важни ли са традициите днес?
ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ	ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
Човешкото всекидневие - източници на замърсяване	Културни идентичности
Видове отпадъци-битови, производствени, строителни и др.	Културна осъзнатост
Видове замърсявания на околната среда - последици	Толерантност
Правила за съхранение и работа с опасни вещества и смеси	Културни различия
Водата - природен ресурс	Интеркултурни отношения
Водата –основен фактор за живот	Конфликти в мултикултурна среда
Биологично разнообразие - намаляване и изчезване на определени видове	Да приемем различия до нас, защото и ние сме различни от него
Биологично разнообразие - браконьерство	Аз и другите
Категории защитени територии	Светът на младите
Общество и околна среда	Проблеми с приятелите
Енергия и климат	Общуване с връстниците
Енергоспестяващи източници	Моята личност и моят свят
Екологични проблеми – природни бедствия	Сътрудничество между различните култури
Разделно събиране на отпадъци. Рециклиране	

VI. РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ОРГАНИЗИРАНЕ НА ЧАСА НА КЛАСА.

ТЕМА	клас						
	I	II	III	IV	V	VI	VII
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	4	4	4	4	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	1	1	1	1	2	2	2
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5
Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	5	5
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	1	1	1	1	2	2	2
Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	1	1	1	1	2	2	2
Кариерно ориентиране				1			1
Превенция и противодействие на корупцията					1	1	1
Електронно управление и медийна грамотност				1	1	1	1
ОБЩО	20	17	17	19	22	22	23

VI. ПРИМЕРНИ ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБАЗОВАНИЕ ЗА ЧАСОВЕТЕ, КОИТО НЕ СЕ ВОДЯТ ОТ УЧИТЕЛИ СПЕЦИАЛИСТИ, ПО ВРЕМЕ НА ЗАМЕСТВАНЕ НА ОТСЪСТВАЩ УЧИТЕЛ

Начален етап		Прогимназиален етап	
Номер	Теми	Номер	Теми
1	Аз и моят свят: - Формиране на представи за собственото "Аз". - Какво мога да правя най- добре? - Моите права, задължения и отговорности вкъщи и в училище.	1.	10 най-деструктивни начина на поведение.
2	Семейство и род: -Мама, татко, баба, дядо и аз. -Моят роден край. -Природни и исторически забележителности в родния край.	2.	Причини за агресия.

3	<p>Моето училище:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Умеем ли да общуваме ? - Как избирам своите приятели и на кого искам да приличам? - Колко всички си приличаме и колко сме различни? 	3.	Стратегии за справяне с насилието в училище.
4	<p>Аз съм гражданин на моята държава:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Символите на моята родина - София- столица на Република България - София-„Расте, но не старее“ 	4.	Добри обноски
5	<p>Славното минало на моя народ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Исторически забележителности, които познавам. - Разказвам за великите владетели и борците за свобода. 	5.	Какво е стрес и как ни се отразява?
6	<p>Бележити българи – от миналото и нашето време:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Революционери и просветители. - Учени и известни творци. - Спортисти. 	6.	Расизъм и дискриминация.
7	<p>Празници:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Национален празник. - Официални празници. - Народни празници и обичаи. 	7.	Безопасно интернет пространство.
8	<p>България-балканска и европейска държава- територия, граници и съседи.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Европа и светът. 	8.	Какво е тормоз?
9	<p>Аз и светът на възрастните:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Какъв ще стана, когато порасна? - Професиите на моите родители. - Семейен бюджет- как планираме разходите? 	9.	Тормоз и роли.
10	<p>Безопасност в училище и на улицата:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спазване на правилата в училище. - Спазване на правилата за безопасност на движението. - Безопасен маршрут от училище до дома. 	10.	Религиите по света.
		11.	Правото да бъдеш себе си.
		12.	Превенция на тютюнопушенето.
		13.	Наркотиците. Колко опасни са всъщност?

		14.	Как да отслабнем,заякнем и да задържим трайно теглото и подкожните си мазнини в норма?
		15.	Практически препоръки за здравословно хранене.
		16.	Опасните диети
		17.	Нарушения на хранителния режим – Анорексия.
		18.	Нарушения на хранителния режим – Булемия.
		19.	Движението лекува тревогите.
		20.	Защита от вирусните и грипни заболявания.
		21.	Стресът в училище.
		22.	Трафик на хора – съвременната форма на робство.
		23.	Обществена сигурност.
		24.	Качеството на въздуха.
		25.	Дух на солидарност.
		26.	Гражданин, Република, Общество.
		27.	Защо трябва да се грижим за околната среда?
		28.	Можем ли да се справим с тормоза в училище?
		29.	Да бъдем отговорни за природната среда.
		30.	Етикетът и общуването.
		31.	Българско военно чудо.
		32.	Панагюрско златно съкровище.
		33.	Научи се да даряваш.
		34.	Основни демократични ценности.
		35.	Българската история на лента.
		36.	Васил Левски
		37.	Великите българи
		38.	34 интересни и не съвсем безполезни факта за света около нас.
		39.	Пътят на детето до писаното слово.
		40.	Джон Атанасов – живот между два свята.